

Mindig van választás

Lakossági kérdező, összeíró

Szakmabemutató információs mappa

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

FELELŐS KIADÓ: PIRISI KÁROLY

KÉSZÍTŐ: KANOVA CONSULTING

PÁLYAORIENTÁCIÓS LEKTOR: HARKÁNYI ADRIENNE

INTERJÚALANY: BÓK ANTAL

SZAKMAI LEKTORÁLÁS: PORUBEK TAMÁS

A SZAKMAISMERTETŐ MAPPA A TÁMOP 2.2.2 – „A PÁLYAORIENTÁCIÓ RENDSZERÉNEK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSE” PROJEKT KERETÉBEN KERÜLT KIDOLGOZÁSRA.

PROGRAMVEZETŐ: BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

A PROJEKT AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL, AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP ÉS A MAGYAR ÁLLAM TÁRSFINANSZÍROZÁSÁVAL VALÓSUL MEG.

FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL
2010

www.afsz.hu
www.epalya.hu
www.eletpalya.afsz.hu

Tartalomjegyzék

A. Feladatok és tevékenységek

B. Követelmények

C. Szakképzés

**D. Kereseti lehetőségek,
elhelyezkedési kilátások**

E. Egyéb információs források

Feladatok és tevékenységek

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?
- ◆ Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia? (anyagok, szerszámok, műszerek, gépek...)
- ◆ Hol végzi a munkáját? (szabadban, műhelyben, irodában, üzletben...)
- ◆ Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga? (vevő, ügyfél, kolléga)

„MILYEN A FILOZÓFIAI KÉPZETTSÉGE?

- a) *Marxista.*
- b) *Antimarxista.*
- c) *Csak Rejtő Jenőt olvas.*
- d) *Alkoholista.*”

/Örkény István: Közvélemény-kutatás/

A **lakossági kérdező, összeíró** munkája létfontosságú információkkal szolgál leggyakoribb „megbízójának”, az államnak a polgárok számáról, életmódjáról, véleményéről stb. A legelső lakossági összeírással kapcsolatban a Bibliában találkozhatunk érdekes adatokkal. A középkori Európában már tartottak összeírásokat – az adófizetőkről. Napóleon pedig azt kérte kancelláriájától, a teljes francia polgári lakosságot írja össze, hogy kiderüljön, fizetnek-e adót az emberek. A 19. században írták össze a teljes lakosságot, ekkor kezdődtek a népszámlálások. A 20. századtól az USA-ban szükségessé vált, hogy olyan módszereket alakítsanak ki, melyekkel rövid idő alatt, takarékosan lehet releváns elképzelést alkotni a társadalmi véleményáramlatokról, az emberek politikával szemben támasztott igényeiről. 1936-ban a republikánus Alfred London és a demokrata F. D. Roosevelttel indult a választásokon. A *Literary Digest* című lap azt kérte olvasóitól, mondják meg, szerintük ki fog győzni. 10 millió címre küldtek ki válaszlevező lapot, ebből 2,4 millió visszaérkezett. Az elsőprő többség London győzelmét tartotta valószínűnek, mégis Roosevelttel nyert. Ezzel párhuzamosan Georges Gallup egy 3 ezer fős mintán tesztelte a lakosság véleményét, és azt az eredményt kapta, hogy Londonnak esélye sincs. Az eltérő eredmény oka a gazdasági világválságra vezethető vissza. Mivel az újságnak magas státuszú olvasóközönsége volt, a leveleket a gépkocsi-nyilvántartások és a telefonkönyv alapján küldték ki. Így azonban a lakosságnak csak egy szűk rétegét érték el. Ezzel szemben Gallup 3 szempontra figyelt: a gazdagokat, a

középréteget és az alsó réteget is bevonta. Innentől kezdve a közvélemény-kutatás egyik formájának neve az USA-ban Gallup Pool.

1948-tól új statisztikai eljárás jelent meg, amely máig meghatározza azokat az úgynevezett survey-vizsgálatokat, amikkel általában dolgoznak. A mintavételi eljárások alapelve, hogy **véletlen kiválasztással valószínűségi mintát** vesznek, amelybe **mindenki azonos és egyenlő eséllyel kerülhet be**. Tehát a teljes társadalomra készítik a mintát. Ezzel jött létre a modern közvélemény-kutatás. Az országok többségében a nemzeti statisztikai szolgálat feladata a népesség és a lakásállomány teljes körű számbavételét szolgáló népszámlálások lebonyolítása, az összegyűjtött adatok közzététele.

Hivatalos népszámlálásokra Magyarországon 1870 óta évtizedenként került sor. A legutóbbit – igazodva az ENSZ, illetve az Európai Unió Statisztikai Hivatalának irányelveihez is – 2001-ben tartották. A népszámláláson kívül a lakossági kérdezők cégek, vállalkozások megbízásából is dolgoznak.

A **lakossági kérdező, összeíró** munkájának mindennapjaival B. Antal segítségével ismerkedhetünk meg.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A megrendelő által kért területre a szakemberek kiválasztják a megfelelő kutatási módszertant, meghatározzák a szondázni kívánt társadalmi csoport létszámát, minőségét.

„Ha pl. a vásárlási szokásokról kívánunk általános képet kapni, elsősorban értelemszerűen olyan kereseti, jövedelmi átlagból választjuk a válaszadókat, akik reprezentálhatják ezt a képet” – magyarázza B. Antal.

A lakossági kérdezőnek egy **előre összeállított kérdőívvel** (népszámláláskor) **meghatározott személyt kell felkeresnie lakásán**. Kutatáskérdezésnél akár az utcán, közterületen (ha lakossági a vizsgálat) is dolgozhat, vagy a munkahelyén (ha vállalati kutatásról van szó). A kérdezőbiztos szabadidejétől, teherbírásától függ, hány kérdőív elkészítésére vállalkozik.

B. Antal szerint *„a kereset a kérdőív hosszától, nehézségi fokától függ. A kérdőíveket a pontosan megfogalmazott szakmai normák betartásával kell elkészíteni, amit szigorúan ellenőriznek. Az ellenőrzés eredményeképpen a megállapított kérdezési munkadíj az elvégzett munka minőségétől függően növekedhet, de csökkenhet is.”*

Különböző módszertani tematikák alapján az instruktorképzés ki a kérdezőbiztosnak jelentkezőket.

(Forrás: <http://www.ipsos.hu/site/k-rdez-biztos/>)

A kérdés első lépése a kapcsolatfelvétel. Ez történhet telefonon, e-mailben vagy személyesen. A kérdezőbiztos minden esetben tájékoztatást ad a kutatás, felmérés céljáról, és szükség szerint igazolja megbízását és személyét.

Lekérdezéskor tájékoztatja a megkérdezettet a kiválasztás forrásáról, a kérdőív, felmérés illetékességéről, valamint a személyes adatok felhasználásának korlátjairól. Mindig türelmesen és udvariasan kérdez.

A kérdezőbiztos feladata, hogy a kérdéseket szó szerint felolvassa, vagyis minden válaszadó pontosan ugyanazokat a kérdéseket kapja. A legtöbb esetben a megkérdezett nem láthatja a kérdőíven szereplő kérdéseket. Létezik azonban olyan kérdőív is, ahol egy listából kell kiválasztania a válaszokat a megkérdezetteknek.

Sok kérdőíven válaszláncolat szerepel. Vagyis nem minden kérdésre kell választ adnia a megkérdezetteknek, hanem egy bizonyos válasz alapján külön kérdések vonatkoznak az egyes válaszadókra. A kérdőív szerkezetének bonyolultsága

miatt a kérdezőbiztosnak ilyenkor jól át kell látnia a kérdések logikai sorrendjét, és nem lehetséges, hogy a megkérdezett önállóan töltse ki a kérdőívet.

A kérdezőbiztos segít értelmezni a kérdéseket, az összetettebb kérdésekhez rövid, kiegészítő magyarázatokat fűz.

A kérdező a munka végén megköszöni a válaszadónak az együttműködést. A marketing célú felméréseknél gyakran ajándékot is kap a résztvevő.

A kérdőív jellegétől függően a kérdezőbiztosnak további feladatai is lehetnek egy lekérdezett kérdőívvel:

- továbbítja megbízójának a kitöltött kérdőíveket,
- a megadott értékelési sablon alapján pontozza a kérdőívet,
- összesíti a válaszokat és kimutatásokat készít róluk,
- a kérdőívet kiegészíti a lekérdezés körülményeinek leírásával,
- napi nyilvántartásokat vezet,
- részt vehet az adatok rögzítésében is.

A bonyolult és nyitott kérdéseket tartalmazó kérdőívek lekérdezése általában hosszabb időt igény, ugyanakkor lényegesen kedvezőbb fizetésért végezhető a munka.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A megkérdezés történhet papírral-tollal, illetve laptop alkalmazásával. Telekommunikációs eszközökkel is dolgozhatnak, ilyenkor telefon és számítógép egyidejű használata a jellemző. Kiemelten fontos az MS Office programok aktív ismerete és használata.

Hol végzi a munkáját?

A megrendeléstől függően változó helyen: előre kiválasztott válaszadók esetén azok lakásán, vállalati rendeléskor cégek székhelyén, telephelyén. Termékek, akciók, brandek (márkák) kapcsán utcán, közterületen. Telekommunikációs eszközökkel pedig a kutatással megbízott, erre szakosodott cégek telemarketinges termeiben.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

„Ügyfeleink között megtalálhatók multinacionális és magyar vállalatok, kormányzati és önkormányzati intézmények, európai uniós, illetve civil szervezetek egyaránt. Így a megrendeléstől függően igen széles körből találkozunk emberekkel. A cégben pedig az instruktorokkal, akik az adott projektet levezénylik, beosztanak minket, számon kérnek” – mondja B. Antal.

Követelmények

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?
- ◆ Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?
- ◆ Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?
- ◆ Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?
- ◆ Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?
- ◆ Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A munkavégzés ülő és álló testhelyzetben végzett, időnként mozgással is járó, igen változatos tevékenységeket igénylő szellemi munka. Ehhez időnként könnyű fizikai munka is járul (pl. termékbemutatókhoz vagy piackutatásokhoz nyújtott segítség).

„Az interjúalany címére ki kell menni, ez olykor sok gyaloglást jelent. Sokszor nem engednek be a lakásba, vagy az utcán kérdezzük. Ha esik, ha fúj, ha tél van, ha nyár, feladatunkat folyamatosan kell végezni.”

A reggeli, délutáni és esti műszakok váltakozása zavart okozhat az ember bioritmusában, és ez fáradékonyságot, alvászavarokat is okozhat. Számolni kell az állandó stresszel.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A szemet, kézfejet, ujjakat fokozott igénybevétel éri. Az ülőmunka esetén fokozottan jelentkezik hát-, gerinc- és derékmegterhelés. Külön terhelés a telekommunikációs lekérdezéskor a monitor vibrálása, ami szeméget eredményezhet, a fülhallgató használata pedig gyakran fülgyulladást, zúgást.

Az utcai, közterületi munka a lábra, talpra és gerincre hat. Itt a környezeti ártalmak hathatnak kedvezőtlen elsősorban a légzőszervekre. Az egészségre közvetlenül ártalmas tényezők nincsenek, időnként stressz érheti a lakossági kérdezőket. A megkérdezettek bizalmatlansága, agresszív viselkedése esetén fontos a higgadság megőrzése, a krízishelyzetek önálló megoldása, hogy elkerüljék az esetleges fizikai atrocitásokat.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

**A foglalkozást nem végezhetik,
illetve nem ajánlott nekik:**

- szellemi fogyatékkal élők (a

súlyosság fokától függően)

- mozgásukban korlátozottak (a súlyosság fokától függően)
- észlelhető beszédhibában szenvedők

Mivel a megkérdezettekkel személyes érintkeznek, feltétel az ápoló, kulturált megjelenés, így a higiéniai előírásokra hangsúlyt fektetnek. A megváltozott munkaképesség befolyásoló tényező lehet a feladat ellátásában. A szemüveg és a hallókészülék nem befolyásoló tényező ezen a munkaterületen.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A munka végzéséhez bizonyos adottságok kellenek. A jó fellépés, talpraesettség, a jó kommunikációs képesség, megfelelő intelligenciaszint feltétlenül szükséges.

Lényeges emellett az empátia, a kitartás, az érdeklődés a kutatások iránt.

Olyan személyek végezhetik ezt a munkát, akik legalább középfokú végzettséggel rendelkeznek, és 18-60 év közöttiek.

A munkavégzéshez szükséges kompetenciák (képeségek):

- *nagy munkabírási*
- *precizitás*
- *felelősségérzet*
- *kreativitás*
- *határozottság*

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni?

Hasznos lehet ezen a területen az alábbi tantárgyakban elért viszonylag jó eredmény:

- magyar nyelv,

- kereskedelem/marketing,
- pedagógia,
- pszichológia,
- társadalomismeret,
- vizuális/mozgóképkultúra.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ehhez a szakmához?

Elsősorban a szervezési és technikai jellegű tevékenységek iránt mutatott érdeklődés előnyös. A fogékonyság és nyitottság az emberekre, a pozitív életszemlélet és beállítódás mindenképpen kedvező.

Szakképzés

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Mit kell tanulni a szakképzés során?
- ◆ Hol történik a szakképzés?
- ◆ Milyen iskolai előképzettségre van szükség?
- ◆ Mennyi ideig tart a szakképzés?
- ◆ Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?
- ◆ Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

Mit kell tanulni a szakképzés során?

A lakossági-, a piackutató-, a közvéleménykutató-, a felmérést végző kérdező, valamint összeíró munkakör betöltéséhez semmilyen szakképesítés nem kell, ezért szakmai képzés nincs.

Miközben a jelentkezőket felkészítik feladataikra, általában alapszintű ismereteket kapnak az illetan, protokoll, a konfliktuskezelés és a pszichológia területéről.

Hol történik a szakképzés?

Mivel e munkakörök nem igényelnek szakképesítést, ezért a kérdezőbiztosokat a kutatást, felmérést szervező cégen belül az instruktorképzés képezi ki, a vállalat által kialakított módszertani tematika alapján.

Milyen iskolai előképzettségre van szükség?

Sok helyen elvárás a munkakör betöltéséhez az érettségi bizonyítvány, de az általános iskola 8. évfolyamának elvégzése mindenképpen alapkövetelménynek tekinthető. Előnyt jelent továbbá a számítógépes alapismeret, pl. a szövegszerkesztők, táblázatkezelők használatához.

Mennyi ideig tart a szakképzés?

A betanulási idő általában 1-2 munkanapot vesz igénybe.

Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?

Nincs képzés, így képzési költség sincs.

Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

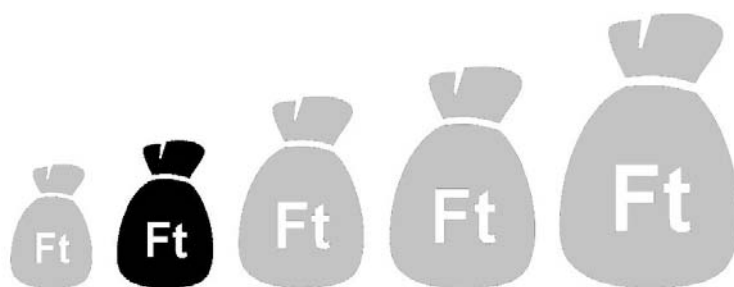
Nincs ehhez a munkakörhöz tartozó képzés.

Kereseti lehetőségek, elhelyezkedési kilátások

A következő kérdésekre kaphat választ:

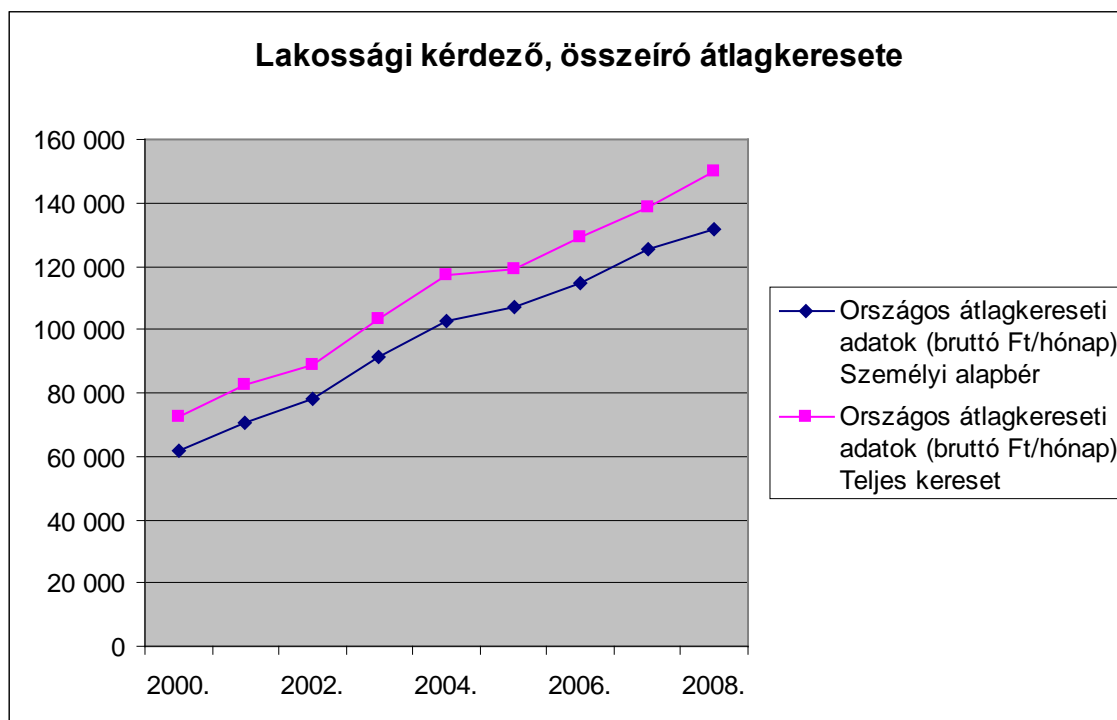
- ◆ Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?
- ◆ Hányan szereztek szakképesítést az elmúlt időszakban?
- ◆ Hányan dolgoznak ebben a szakmában?
- ◆ Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?
- ◆ Hogyan alakult a munkanélküliek száma?
- ◆ Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?

A lakossági kérdező alkalmazottak havi átlagbére 122.461 Ft körül alakult 2008-ban.

Ebben a munkakörben az átlagjövedelem folyamatosan nő, de ezzel a kereseti kilátással a foglalkozás az országos átlagkeresetet nem éri el. A kereseti viszonyok nagymértékben attól függenek, egyén mennyi munkát tud elvállalni a jelentkező, illetve milyen hosszúságú kérdőíveket kell felvennie.

Forrás: <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php>

A foglalkozásra jellemző átlagkeresettel kapcsolatos információk megtalálhatók az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján: <http://foglalkozasok.afsz.hu>.

Hányan dolgoznak ebben a szakmában?

Külön a lakossági kérdező szakmára vonatkozó létszámadat nem áll rendelkezésre, hiszen a nyilvántartások ezt a szakmát az egyéb irodai adminisztratív foglalkozások között kezelik. Ugyanakkor a jelentősebb közvélemény kutató cégektől származó információk alapján 1000-1200 ember dolgozik ezen a munkaterületen.

Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?

Rövidtávú előrejelzés a szakma iránt mutatkozó keresletről: **csökkenés**

E kérdés megválaszolásához is az egyéb irodai foglalkozások statisztikái állnak rendelkezésre, így csupán közelítő becslést ismerünk a valós igényről. A munkaterületen jártas személyek szerint ezen a területen rendkívül magas a hajlandóság a munkahely változtatására, így számos új munkahely jöhet létre. Ezek azonban jellemzően nem kínálnak tartós pozíciót. Az internet alapú felmérések terjedésével viszont a klasszikus, személyes kérdőívezés háttérbe szorulhat. Ez a folyamat csökkentheti a munkáltatói igény a szakma iránt.

Az Európai Unió által működtetett EURES-portálon közzétett álláshirdetések az EURES-tagoktól és partnerektől származnak, ezen belül is elsősorban az európai állami foglalkoztatási szolgálatoktól. A weblapra 2005-től fokozatosan felkerül valamennyi állás, melyet az európai állami foglalkoztatási szolgálatok hirdetnek meg. Az álláshirdetések számos foglalkozás művelőinek szólnak, valamint állandó és szezonális munkalehetőségeket is kínálnak. Tájékoztatást nyújtanak továbbá többek között a pillanatnyi kereseti lehetőségekről is az egyes országokban, köztük természetesen Magyarországon is.

Elérhetőség: www.europa.eu.int/eures/index.jsp

Hogyan alakult a munkanélküliek száma?

Munkanélküliek számának változása 2008-ban: **változatlan**

A lakossági lekérdezői munka kötetlen munkaidőben végezhető, szakmai előképzettséget nem igényel. Ezért népszerű az egyszerű foglalkozást keresők között. A még oktatási rendszerben tanulók között szintén jellemző a foglalkozás iránti érdeklődés.

További elhelyezkedésre, munkaerő-piaci tendenciákra vonatkozó adatok érhetők el a www.afsz.hu weboldalon Statisztika menüpontja alatt.

Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

- Kérdezőbiztos
- Közvéleménykutató (kérdező)
- KSH összeíró
- Összeíró
- Statisztikai összeíró
- Számlálóbiztos
- Telefonos kérdező
- Telefonos piackutató
- Vasúti forgalomszámláló

Egyéb információs források

- **Elektronikusan elérhető információs források**
- **Nyomtatott kiadványok**

A tájékozódást segítő kiadványok:

Felsőoktatási felvételi tájékoztató (Oktatási Minisztérium, Országos Felvételi Iroda) Évente megjelenő kiadvány. A felsőfokú tanulmányokra készülő fiataloknak és felnőtteknek összeállított tájékoztató, melynek segítségével választhatnak intézményt, szakot az egyetemek és főiskolák világából.

Magyar Közlöny (Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft.) A Magyar Közlönyből a szakképzéssel kapcsolatos hatályos jogszabályokról lehet tájékozódni.

Felsőoktatási vizsgakövetelmények (Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht.)

Évente megjelenő kiadvány.

A kötet az érettségi kormányrendelet által meghatározott kötelező és a választható érettségi tárgyak követelményeit közli közép- és emelt szinten.

A választható tárgyak közül a gyakrabban választott és a felsőoktatási intézményekbe bejutáshoz leggyakrabban szükséges tantárgyak követelményeit ismerteti. A kötelező tárgyak vonatkozásában közli az Országos Közoktatási Intézet által összeállított érettségi feladatsorokat és azok megoldásait.

További ajánlott kiadványok:

- 200 x szép szakma (MFPI, letölthető kiadvány 2010)
- Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere – FEOR-08 (KSH, 2011. január 1-jén lép hatályba)
- Iskolaválasztás előtt 2010 (MFPI, Bp., évente megjelenő kiadvány)
- Országos Képzési Jegyzék (NSZFI, Bp., 2009)
- Százszorszép szakma (MFPI, Bp., letölthető kiadvány 2009)

Ajánlott honlapcímek:

www.afsz.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapja

www.budapestedu.hu/palyavalasztas – Fővárosi Oktatási Portál: hírek,

rendezvények, dokumentumok

<http://ec.europa.eu/eures> – az európai állás- és tanulmányi lehetőségekkel kapcsolatos információk felkutatását megkönnyítő portál

<http://ec.europa.eu/ploteus> – a PLOTEUS (Portal on Learning Opportunities throughout European Space) az európai tanulási lehetőségekről informál

www.epalya.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat pályaaorientációs és pályakorrekciós információs bázisa

www.fisz.hu – a Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) portáloldala

www.felvi.hu – az Országos Felsőoktatási Információs Központ honlapja

www.fovpi.hu – a Mérei Ferenc Pedagógiai Intézet honlapja; számos információt, szolgáltatást kínálnak a pályaválasztással kapcsolatban

<http://portal.ksh.hu> – a Központi Statisztikai Hivatal honlapja, számtalan adat, információ, kimutatás többek között a munka világával kapcsolatban

www.nive.hu – a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet honlapja

www.nyak.hu – a Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ honlapja

www.npk.hu – a Nemzeti Pályainformációs Központ honlapja

www.ofi.hu az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet honlapja

www.oh.gov.hu – az Oktatási Hivatal honlapja

www.okm.gov.hu – az Oktatási és Kulturális Minisztérium honlapja

www.scholarship.hu – a Magyar Ösztöndíj Bizottság honlapja. Információk külföldi ösztöndíjakról

www.sulinet.hu – Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Honlapja; információk és szolgáltatások többek között diákoknak, hallgatóknak

www.szmm.gov.hu – a Szociális és Munkaügyi Minisztérium honlapja

www.tka.hu – a tudásközpontként működő, az EU-s támogatásokról képzéseket nyújtó, nemzeti nemzetközi oktatási-képzési pályázati programokat kezelő Tempus Közalapítvány honlapja

A gazdaság által igényelt szakmákról információk a következő oldalon szerepelnek: <http://www.oh.gov.hu/szakkepzes/szakiskolai-osztondij>.